

VERSLO KRYPTIES DIPLOMANTŲ KOKYBINIS TYRIMAS

Vykdomo laikas

Sutelktų diskusijų grupės tyrimas atliktas 2022 m. pavasario semestre (iki baigiamųjų darbų gynimo) nuotoliniu būdu per MS Teams arba gyvai.

Tikslas

Atskleisti baigiančių studijas studentų patirtį studijuojant VVF bei pateikti siūlymus studijų proceso gerinimui.

Trumpas klausimyno pristatymas

Klausimyną sudarė 4 teminiai blokai klausimų:

- Išanginiai klausimai apie patirtį studijuojant VVF
- Studentų motyvacijai tirti skirti klausimai.
- Su studentų adaptacija studijų procese susiję klausimai
- Su baigiamųjų darbų rengimu susiję klausimai

Sutelktų diskusijų grupėse dalyvavo:

- Grupė nr. 1. 4 iššestinių studijų studentai (TVI18 – A TVI, U TVI, J TVI, L TVI)
- Grupė nr. 2. 6 nuolatinių studijų studentai (TV19 – A1TV, A2TV, A3TV, A4TV, A5TV, A6TV)
- Grupė nr.3. 6 nuolatinių studijų studentai (VR19 – A1VR, A2VR, A3VR, A4VR))
- Grupė nr. 4. 8 nuolatinių studijų studentai (IB19A – 1sIB, 3sIB, 4eIB,
- Grupė nr. 5. 4 Iššestinių studijų studentai (IBI18 – R1IBI, R2IBI, R3IBI, R4IBI)

Sutelktų diskusijų grupes moderavo, transkribavo ir kategorizavo:

TV19, TVI18 – Jelena Ščedrovienė Jolita Variakojienė (Turizmo katedros lektorės);

VR19, VRI18 – Jadvyga Voišnis, Vilma Dubinskaitė (Turizmo katedros lektorės);

IB19A – Danutė Maksimovičiūtė, Daiva Gedmintaitė-Deimantienė (Tarptautinio verslo katedros lektorės);

IBI18 – dr. Nikolaj Ambrusevič (Tarptautinio verslo katedros docentas).

Bendrą ataskaitą parengė Vilma Gegužienė, Vadybos katedros lektorė, Mokslo dirbtuvių vadovė.

Tyrimo rezultatų pristatymas.

Studijų pasirinkimas motyvai ir studijų vertinimas

Nuolatinių studijų studentai akcentuoja sąmoningą studijų pasirinkimą (pvz. studijos su galimybe derinti su darbu) ir nesigaili tokio pasirinkimo – tai tik parodo, kad studijas vertina teigiamai.

<....> jeigu reikėtų dar kartą rinktis, tai studijuočiau vėl ir rinkčiausi tas pačias studijas. A4TV

“Galvojau, kad studijas bus galima lengvai suderinti su darbu, nes paskaitos vyko iki pietų, o popietinės valandos buvo laisvos darbui. Tai buvo motyvas studijuoti šioje kolegijoje.” 1sIB

“Kolegijoje paskaitų nepraleisdavau, nes dauguma dalykų buvo naudingi ir įdomūs, o svarbiausia man patiko.” 3sIB

“Renkantis studijas, atkreipiau dėmesį į tarptautinį verslą, nes jis labiausiai tiko. Tada ir dabar nuomonė nepasikeitė. Siūlydamas studijas naujiems studentams sakau, kad gerai, jog pasirinkau šitas studijas, nes gavau ko norėjau, praktikos kolegijoje dėka, susiradau darbą pagal specialybę ir kitiems patariu – galima lengvai įsidarbinti po studijų. Ar dar kartą eičiau? Pagalvočiau, bet studijomis nenusivyliau, žinių pakako.” 1sIB

„Po nesėkmingų studijų MRU, norėjosi baigti mokslus, todėl pasirinkau Vilniaus kolegiją, nes keletas draugų rekomendavo, įtikindami, jog bus įdomu ir tenkins visus mano poreikius. Nenusivyliau mokslais.” 3s IB

Modulinė sistema vertinama studentų kaip pasiteisinęs studijų organizavimo modelis:

“Moduliai yra didelis plusas kolegijai. Ne taip nervuojies per atsiskaitymus, nes gali prisiderinti.” 4eIB

“Didelis plusas yra modulinė sistema. Nėra visi atsiskaitymai vienu metu, o tai nesudaro gale semestro didelio streso. Tolygus atsiskaitymų pasiskirstymas leidžia planuoti laiką ir krūvį.” 1sIB

Ištęstinių studijų studentai apibūdindami studijas akcentuoja praktiką ir nuotolinių studijų privalumus:

„lankstumas, patirtis ir praktika“ U TVI

Praktika ir patiko dėstytojais, kurie atėjo iš realaus verslo ir realiame versle dirba. Ne vien turintys teorinių žinių, bet ir praktinių sugebėjimų. R3IBI

Man prieš stojant patiko pritaikytos studijos studijuoti nuotoliniu būdu. Nebus bėdų, jei būsi iškeliavęs, ar kitos aplinkybės. Tas pasitvirtino. Kitose kolegijose, palyginus, mūsų studijos yra gan gerai pritaikytos studijuoti nuotoliniu būdu. Visa medžiaga pasiekama, ko neišgirdau iš kitų pažįstamų. R2IBI

Neigiami aspektai sietini su studijomis.

Ištęstinių studijų studentai įvardija tam tikrą nusivylimą sietiną su pasirinktos specialybės studijomis – kiek pristinga akcento 1) būtent turizmo studijoms:

„Tai ateidamas turbūt pirmais metais tikėjaisi to turizmo žodelio negu vadybos, nes pačio turizmo buvo ganėtinai mažai. Kiek aš pajaučiau, nežinau, atrodo 15-20% yra turizmo, visa kita – vadyba. Tai šiek tiek va tas mane kiek nuliūdino nuo pirmų iki ketvirtų studijų metų“. ATVI

„man dar, pvz., atrodo, kad kažkaip stojant į šitas studijas įsivaizdavau, kad išmoksiu ieškoti skrydžio bilietų, sudarinėti kažkokius kelionių paketus, tokius kaip Novaturas, bet nieko panašaus. Aišku, bandėm kažką, bet tai nebuvo taip, kaip įsivaizdavau. Tai buvo tiesiog paviršutiniškai, tai nebuvo profesionaliai“. LTVI

„Tikrai sutinku su A, kai pirmaisiais metais stoji, tikrai tikiesi to turizmo. Iš pradžių kažkas buvo lyg ir panašaus, bet kuo toliau, tuo daugiau tokių kaip makroekonomika, vadyba ta tiesiog išvedė iš vėžių, šiek tiek ne to tikėjomės“. JVRI

2) praktinių darbų :

Pridursiu, kad pirmame kurse pusę metų mokiausi dieninėse studijose, vėliau perėjau į ištęstines. Pradžioje buvo daug praktinių užduočių. Tikėjaisi, kad praktiniai darbai bus taikomi ir ištęstinėse studijose. Viskas pasikeitė. Daug dėmesio reikėjo skirti studentams patiems. Nebūdavo paskaitų, atsirasdavo papildomų savarankiškų darbų. Užduočių paskaitų metu trūko. R2IBI

3) ir aiškių metodinių nurodymų. *Dar aš galiu irgi dėl tų reikalavimų. Labai šiaip maišėsi per visus studijų metus, kai kartais reikėdavo daryti pagal tuos bendruosius, kaip bakalaurui mes naudojome reikalavimus ir pagal tuos kitus rašto darbui skirtus reikalavimus. Ir tada reikėdavo pradėti rašyti ir tu atsimeni iš vieno informaciją, o tai reikia vadovautis kitu, ir tada, va, tokie truputį nesusipratimai irgi gaudavosi. A4 TVI*

Nuolatinių studijų studentai irgi pasigenda konkrečių specialybės žinių arba jos nukeliamos tik pas kutinį kursą ir jau jų per daug:

<...> tai irgi buvo minėję apie Amadeus programą, kad vat, bus proga mums pasimokyt, tai aš pati labai laukiau jo. Nebuvo paskaitų. Tai šiek tiek gaila, kad, atrodo, sakė, kad bus tokia galimybė, bet kaip ir neturėjome jos. A5TV

„tik paskutiniame kurse buvo daugiau praktinių dalykų apie restoranus, buvome svetingumo auditorijoje, kur stovi kavos aparatas“; A3VR

< buvo dėstytojų, kurių kitiems nelinkime. Mes savo nuomonę, kaip grupė gale modulio apklausoje esam išsakę > A3VR

< per daug laiko skirta maisto gamavimo paskaitoms > A4VR

Nuolatinių studijų studentai pastebėjo, kad jiems iš pradžių buvo **sunku suprasti kaip vyksta studijos**, ką mokysis, kaip bus atsiskaitoma:

<pusę metų nebuvo aišku, kaip veikia įvertinimų sistema, kaip vysta perlaikymai>

< daugiau laiko skirti pažinimui su pačiom studijom, nes bent jau man tai gal pusę metų buvo neaišku ką mokinsimės > A2VR

Studentai pastebi, kad jiems stigo akademinio rašymo bei tyrimo atlikimo įgūdžių, klaidino randama pasenusi metodinė informacija:

< perkelčiau bendrines paskaitas, į trečių kursą, kurių tikrai gali reikėti rašant BD, pvz. anketos sudarymas, statistika>, < kursinius rašyti reikia, kad susipažinti su metodiniais reikalavimais ir suprasti kaip tai daroma > A3VR

„Aš irgi tada dėl tų reikalavimų galiu pridėti, kad būtų ištrinama ta sena informacija, kuri nebereikalinga, tarkim, nes kartais pavyksta atrasti 2018 metų metodinius ir tu tiesiog pradėti maišytis, nes randi 2018, o 2020 nerandi ir tau sako, kad, vat, reikia 2020 ar 2021 metų remtis, o tu tokios informacijos nerandi. Tai vat, kad galėtų būti panaikinama ankstesni tie metodiniai. A5 VR

Siūlymai

- Kviesti dėstyti praktikus.
- Išlaikyti skirtingų mokymosi formų galimybių įvairovę.
- Nuo pirmo kurso aiškiau pateikti būtent tai studijų programai skirtos informacijos net ir bendruose moduluose (pvz. per pavyzdžius, atvejo analizes ir pan.)
- Skirti papildomai dėmesio pirmo kurso studentų adaptacijai.
- Siekti, kad nuolatinių ir sesijinių studijų studentai gautų lygiaverčiais užduotis.
- Siekti, kad visi dėstytojai naudotųsi vienodu metodinių nurodymų aprašu ir nurodytu, kad studentai juo naudotųsi rašydami studijų darbus, viešai randamas (prieinamas) tik galiojantis dokumentas.

Motyvacijos aspektai ir siūlymai jai gerinti

Ištęstinių studijų studentai. Vardindami motyvuojančius aspektus vardino skirtingus dalykus. Vienas motyvatorių – **dėstytojai**, kurie ne tik perteikia žinias, bet ir yra savo dalyko profesionalai, gerai jį išmanantys ir mokantys perduoti informaciją, patraukliai ir prasmingai parenka užduotis, jas tinkamai įvertina, bendrauja ir bendradarbiauja su studentais bei juos motyvuoja:

„motyvuoja irgi dėstytojai, kurie supranta ir kurie stengiasi, padeda, turbūt ir įvardinčiau J tiesiogiai, nes labai gerai prisimenu vieną savo darbą būtent jūsų modulyje, kuomet reikėjo sukurti įmonę, ir sukūriau. Ir prisimenu, kaip buvo malonu turėti būtent tą pristatymą ir įvertinimą gauti atitinkamą. Tai, pasakyčiau, kad dėstytoja tą didžiausią motyvacijos įtaką ir duoda“. ATVI

Labiausiai motyvavo dėstytojų paskaitų pateikimas. Svarbu, kad dėstytojas žino, ką pristato, ir, tau paklausius, paaiškina. Motyvavo gerai pristatomos paskaitos, praktiniai darbai. R1IBI:

Man tai irgi – motyvavo tas geras bendravimas su dėstytojom A2 TVI

Darbuose dažniausiai motyvuoja pinigėmis priemonėmis darbuotojus, tai čia suveikdavo pasakymas – „Pridėsiu papildomą balą už lankomumą arba darbus, atsiųstus laiku“. „Pridėsiu vieną balą“ visada suveikdavo. Ir paskaitų metu, matydavai, studentų kiekis didesnis, ir įsitraukia jie labiau. R3IBI:

Taip pat kaip motyvuojantis aspektas įvardinama ir **naujos žinios**, kurios iškart gali būti pritaikomos darbe:

„Bet iš esmės motyvavo tie nauji dalykai, vadybos pagrindai, ko tikrai nemokėjau. Tai iš tos pusės – nauji dalykai motyvavo“. LTVI

Daug esu išsinešusi, ką panaudojau darbe. Iš asmeninės pusės kilstelėjau savo kartelę. Naujų žinių yra. Paskaitų laikai pritaikyti dirbantiems, turintiems šeimą – labai geras sprendimas. R2IBI

„Tai gal vykdyti paskaitas, kuriose dalyvauja tam tikri specialistai ir savo sėkmės istorijas pasakotų. Nes, kiek žinau, tai yra vykdoma tik viešai, plačiai kas nori. O galima daryti kaip ir seminarą, kuris yra privalomas, iš anksto pranešama apie jį ir būtina dalyvauti. Manau, net įdomu būtų“. ATVI

Trečias motyvuojantis aspektas – pati **studijų programa, komandiniai darbai**:

Mane motyvavo pati studijų programa. Studijos yra įdomios. Komandinis darbas buvo motyvuojantis R3IBI

Man per karantiną arba gyvai viskas būdavo tvarkoje. Patiko ir motyvavo geri pavyzdžiai, kuriuos gali panaudoti vėliau. Vieniškumo jausmas mus lydėjo, nes studijavau nuotoliu, o bendravimas su bendrakursiais pagelbėjo. Komandiniai darbai motyvavo. R2IBI:

Nuolatinių studijų studentai vardindami motyvuojančius aspektus vardina labai skirtingus dalykus – 1) **fizinę fakulteto aplinką** <...> Taip pat, motyvavo nauja kolegijos aplinka – atnaujinta po karantino<...> AITV

2) **stipendijos** gavimo galimybė, apmokama praktika: <...> Taip pat motyvavo ir žinojimas, kad už gerus pažymius gausi stipendiją. A4TV „Aš galiu pasakyti – didesnės stipendijos ir apmokama praktika, čia žinoma, ne nuo kolegijos priklauso, bet čia būtų išvis super. Motyvacija būtų aukščiausio lygio.“ A6 TV

3) **komandiniai darbai** „Kolegijos plusas, kad nemažai užduočių yra paruoštos komandai ir todėl turi atsakomybę neatsilikti, jas atlikti, kad pasiskirsčius darbą kiekvienas jį atliktų. Stengiesi jas atlikti, kad nenuviltumei savo kolegų – tai atsiskaitymai ar projektai, atsirasdavo tuomet motyvacija daugiau mokytis ir neatsilikti.” 3s IB

4) **praktinės (ne teorinės) užduotys** <...> Ir labiausiai motyvuodavo tie moduliai, kur, kaip ir minėjau, - praktiški, kur tu gali... na, tu mokaisi, kaip turi būti realioj situacijoj. Vat, šitie dalykai yra iš tikrųjų naudingi ir naudojami, ir šiuo metu jau dirbant turizmo sferoj, tie praktiniai praktiniai dalykai labai motyvuoja, kalbant apie visas studijas. A1 TV; < labai fainas paskutinis jungtinis projektas vietoj egzamino, kad nereikėjo nieko rašyti, o praktiškai darėme. A5VR „Būtų labai smagu išvykti kartu su kursu pačėkint kokią tai nors įmonę ar kažką.<...> A1 TV

5) **dėstytojai** sugebantys įtraukti į paskaitas, sudominti „Sausa teorija neįdomi, bet jei dėstytojas įtraukia studentus į mokymosi procesą, įdomiai dėsto medžiagą, tuomet sudaro motyvaciją lankyti paskaitose.” 4ė IB:

6) **konkurencija** <...>vienas toks dalykas, kad motyvavo, tai ir konkurencija, kai pamatai, kad kažkam labiau gal šį kartą pasisekė, tai taip užsimotyvuoji save ir stengiesi konkuruoti ir būti pačiu pirmu. A3TV

7) **renginiai** <...> labai smagu būdavo kai kažkokie renginiai vykdavo. Ar, kad ir karjeros dienos ar kažkokios paskaitos, svečių vedamos, irgi kažkaip labai teigiamai nuteikdavo“ 4TV.

Demotyvuojantys veiksniai

Demotyvuojančius veiksnius įvardintus išstęstinių studijų studentų galima sugrupuoti į kelias grupes. Pirmoji grupė sietina su studijų programa atskirais dalykais ir/ar dalykų užduotimis. Studentus demotyvuoja **studijų dalykai**, kuriuos jie jau mokėsi mokykloje:

„Aišku, dalis informacijos, sakykim, lietuvių kalbos modulis, aš nežinau, ką ten galima išmokti naujo, kai mokykloje tas pats praeita. Tai jautėsi tarsi laiko švaistymas. Tą patį mokytis antrą kartą, trečia, nes ne vieną kartą tą mokaisi mokykloje. LTVI

Bei kaip pagrindinis studijų rezultatų patikrinimo būdas – **rašto darbai**:

„Mane labiausiai demotyvavo, kad daugelį studijų dalykų sudarė vertinimas rašto darbu. Realiai, kiek prisimenu, tai buvo rašto, rašto, rašto...darbai. Ir to buvo labai daug. Ir, sakyčiau, nebuvo kažkokių kitų vertinimo būdų. Nekalbu apie testus, bet jų nelabai ir buvo, realiai tik tiek. Rašto darbai mane demotyvavo. Tiesiog labai ta monotonija, kad vertina per rašto darbus“. ATVI

Antroji grupė – sietina su **techniniais-organizaciniais dalykais**. Studentams teko patirti perėjimą iš vienos nuotolinio mokymosi sistemos versijos į kitą. Jie jautėsi pasimetę ir pametę, praradę savo pateiktus darbus.

Moodle pasikeitė 3 kartus mus studijuojant, darbų atsekamumo nėra, aš BD rašiau ir pritrūko teorijos, kuri buvo išdėstyta anksčiau, bet negalėjau atgaminti, nes buvo prieš 3-4 metus. Istorijos atsekamumo, mūsų pačių darbų, įkeltų į sistemą, labai trūko. R1IBI

Trečioji grupė – sietina su **dėstytojais**, jų dėstyimo metodais, bendravimo stiliumi. Dėstytojai yra ir motyvuojantis ir demotyvuojantis veiksnys:

„Kalbant apie dėstytojų kokybę, kaip jie veda paskaitas – didžioji dalis buvo geri dėstytojai, išskyrus du. Prieš gynimus sėdėjome ir juos minėjome. Buvo ne dėstytojai, o katastrofa. Žinau, kad jie yra jau atleisti. Pvz., paklausus klausimo, sulaukdavai iš jų ir teisingo ir neteisingo atsakymo, reikėjo suprasti pačiam. Pateikia uždavinį asmeniškai, patikrina, sako gerai, kitą paskaitą pati supratau, kad buvo negerai. Pati suradau klaidą, pranešiau dėstytojui – dėl to buvau apkaltinta, kad provokuoju“ R4IBI
„Jaučiasi, kai trūksta kompetencijų.“ R1IBI
„Būdavo, kad tekdavo gauti atsakymą – „Pasiskaitykite teorijoje“.‘ 3IBI

Nuolatinų studijų studentų atsakymuose gausiausia demotyvuojančių veiksnių grupė sietina su **dėstytojais - jų komunikacija**, užduotimis ir t.t.:

<...> tai iš tikrųjų labiausiai demotyvavo tie patys matematiniai dalykai – buhalterija, ekonomika, bet ne dėl to, kad tie skaičiavimai man – kaip A1 sakė - ne prie manęs, bet dėl pačių dėstytojų, galbūt.<...> A4 TV

..> aš tą pačią anglų kalbą noriu paminėt, kad man asmeniškai iš viso, kaip dėstytoja labai, kaip čia, nepatiko man jos dėstymas, ji labai dažnai pamiršdavo, kad atsiskaitymai, ar iš viso mums nepraneša ir nors dar turėjom praeit dar vieną temą, bet duoda jau rašyt darbą lyg mes tą temą jau praėjom, kad sakyčiau, tokia gal užmarši dėstytoja būdavo ir vertindavo irgi labai atsižvelgiant į žmogų.<...> A3 TV<

“Kai pradėjau studijuoti, tikėjau daugiau iš studijų. Praėjus trims metams esu truputį nusivylusi bendradarbiavimu su dėstytojais. Nepatenkinta esu komunikacija. Ar užteko žinių, sunku atsakyti. Studijoms universitete neužtenka žinių iš kolegijos. Jau įstojau į magistrantūrą – išlyginant studijų dalykus matau didelį skirtumą tarp kolegijoje gautų žinių ir universiteto lygmeniu gaunamų žinių. Studijų kokybė labai skiriasi kolegijoje ir universitete, skiriasi programos, pateikiama medžiaga.” **1s IB**

“Norisi, kad dėstytojai pateiktų kuo daugiau praktinių pavyzdžių – kaip panaudoti realiame gyvenime vieną ar kitą teorinį aspektą. Pvz. kaip sukūrė verslą, kokie buvo niuansai. Norėtusi diskusijos tuo klausimu. Įdomu kai dėstytojai dalinasi patirtimi iš realaus gyvenimo, įtraukdami studentus į diskusijas.” **2 IB**

Antra grupė – sietina su **fizine fakulteto aplinka ir infrastruktūra** – kad nėra valgyklos, dar likusių suolų kaip mokykloje: „Trūksta valgyklos.“ **4ė IB** „Labai tikėjau, kad nebus tokių suolų kaip mokykloje, aišku, tai kolegijos pasirinkimas.“ **2s IB**

Trečia grupė – minimi **pasenusi dalykų medžiaga**: „Reiktų atnaujinti medžiagą, nes dalykai yra pasenę. Norėtusi, kad būtų patobulinta dėstyto medžiaga.“ **1 IB**

Ketvirta grupė – **žemos motyvacijos bendrakursiai** “Grupėje buvo tokių žmonių, kurie buvo nemotyvuoti, trukdė mokytis. Jie trukdė mokymo ir mokymosi kokybei, tiesiog sėdėdami gale garsiai kalbėdavo, trukdė dėstytojams ir savo kolegoms.” **2 IB**

Siūlymai

Studijų rezultatams vertinti naudotinos skirtingos užduotys (ne tik rašto darbai);

Stiprinama bendradarbiavimo atmosfera, palaikomas aukštas komunikacijos standartas.

Atnaujinama studijų medžiaga.

Pasiūlytos maitinimosi alternatyvos.

Adaptacijos aspektai ir siūlymai jai tobulinti

Adaptacijos tema nebuvo labai atskleista diskusijose. Ištestinių studijų studentai lygina patirtį studijuojant gyvai auditorijose ir vėliau nuotoliu. Akcentuoja, kad jiems buvo naudinga susipažinti gyvai, kai buvo pirmame kurse duodamos komandinės užduotys:

„Aš galiu pasakyti, kad išbandžiau tiek ištestines, tiek nuotolines studijas. Tai pirmus metus važiauvau į kolegiją. Jeigu palyginti, kuris būdas patogesnis, tai sakyčiau, tikrai nuotoliniu būdu. Na, o adaptuotis taip, lengviau. Gali neįsijungti kameros, gali nevažiuoti į kolegiją, šeštadieniais nereikia per paskaitas sėdėt. Man tai žymiai patogiau“. UTVI

„Atsimenu, pirmais metais mus subūrė praktinei užduočiai atlikti. Visi gražiai komandoje susibūrė, susibendravo, susipažino. Tas dalykas man patiko. Gyvas susitikimas paskaitų metu atliekant praktines užduotis, būrėme komandas, grupes, užduotis bendrose komandose pasiskirstydavome.“ R1IBI.

„Miniotienės paskaita suburiant grupes rašant verslo planą – supažindinimas su kolegomis, įsivažiavimas man patiko.“ R2IBI:

„Ne tik Miniotienė, bet ir kitos dėstytojos 1 kurse skatino dirbti komandose, kad aplinkoje jaustumėmės gerai, gaudome užduotis. Adaptacija buvo lengva ir sėkminga“. R3IBI:

Nuolatinių studijų studentai dažnai turi apsibrasti su pasikeitusia gyvenamąja vieta, nauju gyvenimo būdu, kitokiu mokymosi stiliumi. Ryškesnių nusiskundimų nefiksuota.

„Taip, pirmas mėnuo buvo sunkesnis dėl Vilniaus judesio, prisitaikant prie srauto. Pradėjus gyventi bendrabutyje, greitai susiradau draugų. Pirmosios paskaitos buvo įvadinės, kurios pagelbėjo suprasti modulį ir apsibrasti su nauja aplinka. Adaptacinis periodas praėjo santykinai neskausmingai. Adaptavimas vyko daugiau per bendravimą, klausimus.“ 2 ė IB

< daugiau mokytis>, < pirmomis savaitėmis suorganizuoti paskaitų, tiesiog susipažinimui, pabendravimui, atsiskleidimui>; A3 VR

< nepamiršti linksmybių su grupiokais> A4 VR

Siūlymai adaptacijai gerinti

Pirmomis rugsėjo dienomis organizuoti veiklas, neformalius renginius, skirtus susipažinti su kurso draugais, fakulteto aplinka ir studijų tvarką.

Stebėti (sudaryti galimybes informuoti, pasisakyti, kad patiriami sunkumai) ir teikti pagalbą susiduriantiems su adaptacijos sunkumais.

Baigiamojo darbo rengimo aspektai ir siūlymai

Kalbėdami apie baigiamojo darbo rengimą **Ištestinių studijų** studentai buvo nuoširdūs -jie kiek tingėjo, delsė pradėti darbus, vėliau nespėjo tinkamai visko atlikti, tarytumei prašoma kontrolės iš kolegijos pusės – tiek laiko valdymo, tai metodinių nurodymų pritaikymo.

„Tas baigiamųjų darbų rengimo planas, kurį esame visi gavę, tai man jis buvo šiek tiek pavėlintas. Nes, pvz., pirma peržiūra, kur vyko balandžio 20, tai gal man trūko, kad tai būtų anksčiau. Nes tokie dalykai padeda studentams sėstis prie darbų anksčiau ir juos daryti ir negalvoti – o, aš dar turiu daug

laiko. Tai arba terminą ilginti, arba tą baigiamųjų darbų peržiūrą ankstinti, nes studentai taip veikia. Jie pradeda veikti, kai atsiranda vadinamieji deadlinai“.ATVI

Mes tingėjome, bet reikia griežčiau žiūrėti metodinius, nes rengiant baigiamąjį darbą šimtu procentų atitikti reikalavimus buvo sunku. Užtruko. Jei būtumėme išsitreniravę, būtų buvę lengviau viską sutvarkyti pagal metodinius. R2IBI

„Toks pastebėjimas mano (kažkada ir dėstytojai sakiau), kad labai keistai padaryti tie mokymai dėl BD. Nes buvo iš pradžių mokymai apie citavimą, apie plagjavimą, būtent BD ruošimas. Tada buvo kita dalis apie tiriamąją dalį. Ir po to jau, kai mes jau tikriausiai pradėjome rašyti projektinę dalį, buvo paskaita (tikriausiai dėstytojo Kamieno). Tokia gera paskaita jo. Jisai viską tiesiog paaiškino, nuo A iki Z, kaip tą darbą rašyt ir iš tikrųjų jei išgirsčiau jo paskaitą anksčiau, galbūt aš kažką kitaip daryčiau. Nes ji tiesiog sustatė visus taškus ant i. Ir tos pirmos paskaitos, kurios buvo tiesiog apie citavimą, na taip, jos reikalingos, bet gal iš pradžių reikėjo dėti tą Kamieno paskaitą. Man bent jau toks jausmas, kad paaiškintų, apie ką čia tas BD. Nes mes pradėjom rašyt, o po to eigoje aiškinamės, kas tas BD“. JTVI

„<...> svarbu, kad tema būtų galbūt išskirtinė. Ji turėtų būti su cinkeliu, nes daug yra tų standartinių temų, kurios standartinės ir tiek, nieko tu ten jau naujo neišrasi, dviračio neišrasi. Ir galbūt kažką tai naujo sugalvot. Iš pradžių prieš rašant tą baigiamąjį darbą tiesiog atsisėsti vieną vakarą, kitą vakarą ir tiesiog apgalvoti, ką tu ten rašysi, apie ką tu rašysi. Nes tai irgi yra labai svarbu. Nes daug kas rašo, kaip suprantu, jau eigoje mąstoma, kas bus toliau, apie ką reiks parašyt tą projektą būtent.“ JTVI

Nuolatinių studijų studentai kaip vieną iš sunkiausių dalykų įvardina informacijos paiešką, stokojamą patirtį rengti teorinę ir projektinę dalis. Taip pat iššūkių kėlė dviejų darbų rašymas vienu metu – praktikos ataskaitos ir baigiamojo darbo.

„Pati pradžia buvo pati sudėtingiausia. Šaltinių suradimas, pačios temos sugalvojimas. Pats studentas turi turėti atsakomybės jausmą rašydamas baigiamąjį darbą. Jei būtų buvęs kursinis darbas, gal ir būtų buvę lengviau įveikti BD rašymo sunkumus.“ 1s IB. „Sunku surinkti informaciją.“ 3sIB „Tyrimas lengviausias, o teorinė ir projektinė dalis sunkiausias.“ 2ė IB. „Man sunku kai praktikos ataskaitos ir BD rašymas buvo vienu metu. Tiesiog susidubliavo laikas ir buvo labai didelis stresas.“ 4ė IB

Siūlymai

Išaiškinimas kas yra Baigiamasis darbas, koks loginis ryšys tarp dalių.

Laiko valdymas ir planavimas – aiški komunikacija apie Baigiamojo darbo rengimo etapus.

Skatinimas rinktis naujas, inovatyvias Baigiamųjų darbų temas.

Metodinių nurodymų vieningas laikymasis atliekant studijų darbus.

Informacijos paieškos užduotys integruotos į studijų modulius.

Baigiamųjų darbų peržiūros. Patirtis ir siūlymai

Ištęstinių studijų studentai peržiūrų buvimą vertina teigiamai, nepaisant to, kad jos sukelia stresą iki ašarų. Tačiau pastebi, kad ištęstinių studijų studentams galėtų vykti vakarais, kaip ir vykavo

paskaitos. Išsakomas ir poreikis, kad Baigiamųjų darbų vadovai turėtų reikiamas kompetencijas vadovauti – stiprinti jų atranką:

„Ištęstiniame peržiūrų laikotarpis galėtų būti ilgesnis. Darbą reikia taisyti, o laiko nėra, didelis stresas“. R2IBI:

„Dėl organizavimo laiko – mes ištęstiniai, paskaitos vyksta vakarais, buvo keblumų prašytis iš darbo peržiūrom vidury dienos susiskambinti. Reikia pakeisti peržiūras į vakarines valandas.“ R3IBI:

„Man 1 peržiūroje buvo daug klausimų 1 dalyje, prie 2 dalies net nepriėjome, neperžiūrėjome. Turi būti atskiros peržiūros kiekvienai daliai. Norėtusi, kad kiti žmonės būtų peržiūrose, kad daugiau nuomonių išgirsti. Žmonės gal nelabai atsimena, kas buvo prieš tai, ar būtinas tęstinumas?“ R2IBI:

„Peržiūros buvo labai naudingos, nes išgirdome įvairius požiūrius. Gavau komentarą, kurį išpildžiau, parašiau naują skyrelį ir gavau iš recenzento pagyrimą. Prieš tai nebuvo poreikio. Bet 1 peržiūra buvo košmaras ir išėjau verkti.“ R4IBI

„Ne iš mano, o iš kolegijų patirties – nebuvo prileistos gintis toliau. Joms bendraujant su vadovais buvo minėta, kad darbas puikus, eina gera linkme, o komisija per gynimą katedroje sakė, kad viskas blogai, net neatitinka temos. Šiek tiek reikėtų su baigiamaisiais darbais supažindinti pačius dėstytojus arba atrinkti juos specialiai, kurie daug metų tuo užsiima. Ir studentai rašo, daug nervų kainuoja, o vėliau gaunasi, kad viskas gerai, o kiti – nepraleidžia.“ R1IBI

Nuolatinių studijų studentai pripažįsta, kad peržiūros yra reikalingos, jos motyvuoja ir įpareigoja pradėti rašyti, atlikti taisymus, nors dvejoja dėl paties peržiūrų skaičiaus. Tačiau dalinasi neigiama patirtimi, kai peržiūrų laikas nebuvo paskelbiamas pagal galiojančią tvarką

„Mano nuomonė yra tokia, kad palikčiau tik katedrinį. <...>“ A1 TV

„Mano tai nuomonė kitokia, man, galbūt, tiko, kad buvo kelios papildomos peržiūros, tas net ir pamotyvavo, kad greičiau ir kuo daugiau būt padarius. Ir labai patiko ir įžvalgos, nes būna, kad ten ką nors praleidi, nepamatai, o čia tikrai, ir vertingos įžvalgos buvo, ir viską pasitaisiau kaip ir viskas gerai buvo.“ A3 TV

„<...> Tikrai buvo tos peržiūros motyvacija, kad kuo daugiau parašyt ir pasiruošti. <...>“ A4 TV

„<...> tai reikia galbūt anksčiau paskelbti tvarkaraščius, kada tau reikės, kaip čia – peržiūros, jo peržiūros, nes gaunam tą pačią savaitę, kada jau turi būti, tai toksai ... nu ... kad savaitę bent jau laiko jau žinotume, kokia yra tvarka. <...>“ A1 TV

„<...> tai metodiniuose nurodymuose irgi yra rašoma, kad bent savaitę prieš, turi būti paskelbta visa informacija dėl visų peržiūrų ir gynimų, tai šito tikrai nebuvo. Tai iš tikrųjų, lauki, tikrini kiekvieną dieną ir gauni vos ne tą pačią savaitę, kur va – ketvirtadienį, tau yra peržiūra ir tokiu ir tokiu laiku <...>“ A4 TV

„<...> dėl pačių metodinių reikalavimų, kad tarkim, tas pats lentelių sutvarkymas, pvz.: aprašyme aprašyta vienaip, o pavyzdys pateiktas jau visiškai kitaip nei aprašyme <...>“ A3 TV

„Bet svarbu, darbą reikia pradėti rašyti laiku, jei pradedama per vėlai, tuomet nebespėjama ir tai tampa stresu.“ IsIB

Siūlymai

Apie peržiūrų laiką informuojama iš anksto – studentams pateikiamas planas.

Ištęstinių studentų baigiamųjų darbų peržiūras organizuoti vakaro metu.

Užtikrinti, kad metodiniuose nurodymuose nebūtų neatitikimų, t. y. metodiniai parengti pagal pačius metodinius.

Kas toliau?

Tyrimo rezultatai buvo pristatyti ir išanalizuoti Turizmo katedros posėdžio metu 2022-10-24, katedros nariai diskutavo pasitenkinimo studijomis klausimu. Buvo priimti sprendimai anksčiau ir aiškiau komunikuoti apie baigiamojo darbo procesus bei strateginių sesijų metu pavasario semestre planuoti TV ir VR praturtinimą turizmo ir svetingumo srities dalykais.

Atsižvelgiant į studentų pastabas yra sumažintas tarpinių peržiūrų skaičius, vienodinami skirtingų studijų programų baigiamųjų darbų rengimo pradžios ir pabaigos terminai, raginama kaip įmanoma anksčiau inicijuoti konsultacijas su baigiamųjų darbų vadovais, derinti baigiamųjų praktikų ataskaitų ir baigiamųjų darbų rengimo eigą, tikslingai rinkti universalios pobūdžio informaciją. Baigiamųjų darbų rengimo eigoje skatinama aktyviau domėtis įmonių aktualijomis, vykdyti taikomojo pobūdžio tyrimus, kurių rezultatai turėtų praktinės naudos.